
TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEET

1.4.2024 alkaen

Sosiaalihuollon johtavan viranhaltijan/
Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialajohtajan
päätös 7.3.2024

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Sisällysluettelo

1	Yleistä	1
1.1	Toimeentulotuen rakenne.....	1
1.1.1	Perustoimeentulotuki	1
1.1.2	Täydentävä toimeentulotuki	2
1.1.3	Ehkäisevä toimeentulotuki	2
1.2	Käsitelmääritelmiä.....	2
1.3	Menettely toimeentulotukiasioissa	2
1.3.1	Toimeentulotuen hakeminen.....	2
1.3.2	Päätöksen tekeminen	3
1.3.3	Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun	3
1.3.4	Toimeentulotuen maksaminen	3
1.4	Viranhaltijoiden päätösvalta toimeentulotuessa	4
2	Täydentävä toimeentulotuki.....	4
2.1	Aikuisten harrastusmenot.....	4
2.2	Ajokortista aiheutuvat kustannukset	4
2.3	Ammattiliiton jäsenmaksut.....	5
2.4	Auton käytöstä aiheutuvat kulut.....	5
2.5	Edunvalvontapalkkio, maistraatin tilintarkastusmaksu ja edunvalvonnan pankkikulut	5
2.6	Erytysruokavalio	5
2.7	Fysioterapia (yksityinen), fysikaaliset hoidot ja apuvälineet	6
2.8	Hautauskustannukset.....	6
2.9	Kodin hankinnat	7
2.10	Lainat, kulutus- ja osamaksuvelat, sakot, ulosotto ja jäännösverot.....	8
2.11	Lastentarvikkeet	9
2.12	Lasten ja nuorten leirit	9
2.13	Lasten harrastusmenot.....	9
2.14	Matkakustannukset	10
2.15	Opintolainojen korot	11
2.16	Opiskelumenot	11
2.17	Siivous	12
2.18	Sosiaalihuollon asiakasmaksut.....	12
2.19	Tavaroiden varastointi	12
2.20	Vuokravakuus	13
2.21	Yksityiset terveydenhuoltomenot.....	13

2.22	Tietokoneen hankintakustannukset	13
2.23	Tuetut lomat	14
2.24	Tuholaismyrkytysten kustannukset.....	14
2.25	Turvapalvelut	14
2.26	Vaatus.....	14
3	Ehkäisevä toimeentulotuki.....	15
3.1	Ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet.....	15
3.2	Ehkäisevän toimeentulotuen käsittely.....	15
3.3	Esimerkkejä ehkäisevän toimeentulotuen käyttämisestä	16
4	Toimeentulotuen takaisinperintä.....	16
4.1	Takaisinperintä varallisuudesta	17
4.2	Erehdyttäviin tietoihin perustuvan toimeentulotuen takaisinperintä.....	17
4.3	Perintä odotettavissa olevasta etuudesta	18
4.4	Jälkihuoltona maksetun toimeentulotuen takaisinperintä	18

1 Yleistä

1.1 Toimeentulotuen rakenne

Toimeentulotuki jakautuu Kelan myöntämään perustoimeentulotukeen ja hyvinvointialueen sosiaalityön myöntämään täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen.

1.1.1 Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin kuuluvat ravintomenot, vaate- menot, vähäiset terveydenhuollon menot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtau- desta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat muut henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Perusosalla katettavien menojen lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon muut kuin perusosaan sisältyvät asumis-, terveydenhuolto- ja muut menot (Laki toimeentulotuesta 7a ja 7b§)

- vuokra-asunnon vuokra ja omistusasunnon hoitovastike, ylimääräinen vastike, tontin vuokravastike ja pääoma- tai rahoitusvastikkeen se osuus, jolla kate- taan yhtiölainaosuuden korkomenoja, sekä omistusasunnon tai asumisoikeu- den hankkimiseksi otettujen henkilökohtaisten lainojen kuukausittaiset korot, sekä kaikkien asumismuotojen osalta saunamaksu;
- muun kuin yhtiömuotoisen omistusasunnon välttämättömät hoitomenot;
- lämmityskustannukset;
- taloussähköstä aiheutuvat menot;
- kotivakuutusmaksu;
- erikseen maksettavat vesimaksut;
- välttämättömät asuntoon muuttoon liittyvät menot sekä liikkumisesteisen hen- kilön autopaikkamaksu.
- muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon muut kuin pe- rusosaan sisältyvät terveydenhuollon menot
- lasten varhaiskasvatuksesta aiheutuvat menot sekä koululaisten aamu- ja iltä- päivätoiminnan menot
- lapsen tapaamisesta aiheutuvat menot

- henkilötodistusten, oleskeluasiakirjojen ja matkustusasiakirjan hankintamenot

1.1.2 Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta, lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita ja muita näihin verrattavia olosuhteita tai tarpeita.

1.1.3 Ehkäisevä toimeentulotuki

Hyvinvointialueen sosiaalityöstä voidaan myöntää ehkäisevää toimeentulotukea päättämiensä perusteiden mukaisesti.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

1.2 Käsitelmääritelmiä

- Pitkäaikainen toimeentulotuen saaja on yli 6 kuukautta perustoimeentulotukea saanut henkilö.
- Tilapäinen toimeentulotuen saaja on alle 6 kuukautta perustoimeentulotukea saanut henkilö.
- Ohjeistuksissa mainittu käsite harkinnanvarainen toimeentulotuki pitää sisällään ohjeistuksen sekä täydentävästä, että ehkäisevästä toimeentulotuesta.

1.3 Menettely toimeentulotukiasioissa

1.3.1 Toimeentulotuen hakeminen

Toimeentulotukihakemus tehdään Kelaan, jonka tulee tehdä hakemuksen perusteella päätös perustoimeentulotuesta. Mikäli asiakas on esittänyt hakemuksessaan täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen menoja, siirtää Kela hakemuksen niiden osalta käsiteltäväksi hyvinvointialueelle, kun päätös perustoimeentulotuesta on ensin tehty.

Asiakas voi tehdä hakemuksen täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta suoraan hyvinvointialueen sosiaalityöhön, jos hän on saanut Kelasta hakemusta koskevalle ajalle päätöksen perustoimeentulotuesta.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen käsittelyssä on aina oltava käytettävissä asiakkaan kaikkien pankkitilien tiliotteet vähintään 1 kuukauden ajalta, tarvittaessa pidemmältä ajalta. Mikäli hakemus on puutteellinen, viranomaisen on pyydettävä tarpeelliset lisäselvitykset välittömästi hakemuksen vireillepanon yhteydessä, kuitenkin viimeistään 7 arkipäivän kuluessa hakemuksen saapumisesta, ja annettava niiden toimittamiselle määräaika, 2 viikkoa. Mikäli lisäselvityksiä ei ole toimitettu määräaikana, hakijalle tulee antaa päätös käytettävissä olevien tietojen perustella. Olennaisen välttämättömien tietojen puuttuessa hakemus voidaan hylätä.

1.3.2 Päätöksen tekeminen

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätös on annettava viivytyksettä. Toimeentulotukilain perustella hakijalla on oikeus saada päätös hakemukseensa viimeistään 7 arkipäivän kuluessa hakemuksen jättämisestä tai sen täydentämisestä. Saapumispäivää ei lasketa määräaikaan. Kiireellisessä tilanteessa asiakkaalla on oikeus saada päätös samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Toimeentulotukihakemusta käsittelevä viranhaltija harkitsee tapauskohtaisesti asian kiireellisyyden.

Päätöksessä tulee antaa päätös kaikista hakijan hakemista asioista ja päätös tulee perustella hakijan/perheen yksilöllisen tilanteen mukaan. Päätös ei voi perustella pelkästään lainkohdilla ja toimeentulotuen soveltamisohjeilla.

1.3.3 Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukilain 14d §:n mukaan toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän/-ohjaajan taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kelan toimihenkilön kanssa viimeistään 7 arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt hyvinvointialueelta tai perustoimeentulotukeen liittyen Kelalta.

1.3.4 Toimeentulotuen maksaminen

Myönnetty toimeentulotuki maksetaan pääsääntöisesti hakijan pankkitilille.

Toimeentulotukilain 16 §:n 2 momentin mukaan tuki voidaan erityisestä syystä maksaa hakijasta huolehtivalle perheenjäsenelle tai tuen saajasta huolehtivalle käytettäväksi tuen saajan elatukseen tai muutoin käyttää hänen toimeentulotuestaan aiheutuvien menojen suorittamiseen. Toimeentulotuki voidaan maksaa kokonaan tai osittain antamalle hakijalle maksusitoumus maksaa siinä määritelty tuote tai palvelu toimeentulotuen hakijan puolesta.

Mikäli asiakkaan ei ole mahdollista avata pankkitiliä (esimerkiksi maahan tulon alkuvaiheessa), voidaan toimeentulotuki maksaa, tilanteesta riippuen, maksusitoumuksena, saldolahjakorttina tai käteismaksuna.

1.4 Viranhaltijoiden päätösvalta toimeentulotuesta

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännössä ja delegointisäännössä on määritelty viranhaltijoiden oikeudet päättää täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta.

2 Täydentävä toimeentulotuki

Ennen kuin täydentävästä toimeentulotuesta voidaan päättää, tulee asiakkaan oikeus perustoimeentulotukeen selvittää Kelassa.

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

Seuraavissa kappaleissa on lueteltu tavallisimmin haettuja erityismenoja. Tavanomaiset, ohjeessa mainitut erityismenot voidaan myöntää tai hylätä soveltamisohjeen mukaisesti. Jos toimeentulotuen myöntäminen erityismenoihin edellyttää erityistä, yksilöllistä harkintaa asiakasasiassa, käsittelijä konsultoi sosiaalityöntekijää/-ohjaajaa ennen päätöksentekoa tai päätöksen tekee sosiaalityöntekijä/-ohjaaja tai johtava sosiaalityöntekijä.

2.1 Aikuisten harrastusmenot

Aikuisten harrastusmenojen katsotaan kuuluvan pääsääntöisesti Kelan perusosalla katettaviin menoihin. Poikkeuksellisesti aikuisten harrastustoimintaan voidaan myöntää kertaluonteisesti tukea osana pitkäaikaistyöttömän, päihde- tai mielenterveyskuntoutujan kuntoutumista.

Liikunnallisen harrastuksen tukemiseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea terveydellisillä perusteilla, terveydenhuollon suosituksesta. Aikuisten harrastustoiminnan tuen lähtökohtana on tukea harrastuksen aloittamisvaihetta, ei pysyvästi. Kustannukset yli 18-vuotiaalta enintään 100 euroa/vuosi.

2.2 Ajokortista aiheutuvat kustannukset

Ajokortin hankkimisesta tai sen uusimisesta aiheutuviin kustannuksiin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Ajo-oikeuden täydentämiseen lisäkoulutuksella työllistymistä edistävänä toimenpiteenä voidaan myöntää harkinnanvaraista toimeentulotukea sosiaaliohjaajan tai-työntekijän arvioinnin perusteella.

2.3 Ammattiliiton jäsenmaksut

Työssäkäyvien toimeentulotuen hakijoiden osalta Kela huomioi ansiotulojen vähenyksenä ammattiliiton jäsenmaksut. Jäsenmaksuihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

2.4 Auton käytöstä aiheutuvat kulut

Auton käytöstä aiheutuviin kuluihin tai autopaikkamaksuun ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Kela voi huomioida asiakkaan autopaikkamaksun perustoimeentulotuessa, jos autopaikan tarve johtuu terveydellisistä syistä.

2.5 Edunvalvontapalkkio, maistraatin tilintarkastusmaksu ja edunvalvonnan pankkikulut

Edunvalvonnasta voi aiheutua oikeudenkäyntimaksuja ja lupa-asioiden käsittelymaksuja, edunvalvontapalkkio ja tilin tarkastusmaksu. Edunvalvontapalkkio on maksu, joka edunvalvonnassa peritään päämieheltä. Edunvalvonnasta perittävä palkkio määräytyy päämiehen varallisuuden mukaan. Digi- ja väestötietovirasto perii maksun edunvalvonnassa olevien holhoustilien tarkistamisesta.

Edunvalvontavaltuuus on edunvalvontaa kevyempi vaihtoehto. Edunvalvontavaltuuus tulee voimaan, kun Digi- ja väestötietovirasto on sen vahvistanut. Valtuutettu voi pyytää vahvistamista, kun valtuuttaja on tullut kykenemättömäksi hoitamaan asiaitaan. Digi- ja väestötietovirasto perii maksun edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisesta.

Edellä mainitut kulut huomioidaan eräpäivän mukaisesti täydentävän toimeentulotuen menoina (edunvalvontavaltuutuksen osalta yhden valtuutetun vahvistamisen).

Mikäli edunvalvontapalkkio ja tilintarkastusmaksu on huomioitu menona asiakasmaksussa, niin silloin kuluja ei enää huomioida toimeentulotuessa. Edunvalvonnan tulee huolehtia asiakkaan menoista asiakkaan maksukyvyyn mukaan ja tulot tulee käyttää ensisijaisesti asiakkaan välttämättömiin menoihin, eikä niin ole perusteltua hakea toimeentulotukea tilanteessa, jossa samat kustannukset on jo kertaalleen huomioitu menona arvioitaessa asiakasmaksun suuruutta.

2.6 Erityisruokavalio

Erityisruokavalioksi ei katsota vähälaktoosista, laktoositonta, vegaanista tai muuta vastaavaa ruokavaliota.

Keliakiaa sairastavalle pitkäaikaisen toimeentulotuen asiakkaalle voidaan harkinnalla myöntää 40 euroa/kk erityisruokavaliosta aiheutuviin kustannuksiin terveydenhuollon henkilön lausunnon perusteella täydentävänä toimeentulotukena.

Erityisruokavaliioihin, esim. ravintolisään, voi hakea korvausta perustoimeentulotuesta, kun siihen on lääkärin määräys. Korvausta voi saada jossain tapauksissa myös vammaispalvelulain perusteella. Verotoimistosta voi hakea veronmaksukyvyyn alentamisvähennystä.

Poikkeuksellisesti erityisen painavin terveydellisin perustein lääkärinlausunnon ja sosiaalityöntekijän/-ohjaajan arvion perusteella voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea ravintolisiin.

2.7 Fysioterapia (yksityinen), fysikaaliset hoidot ja apuvälineet

Fysioterapia ja fysikaalinen hoito kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin joko omana toimintana tai ostopalveluna, jolloin kulut huomioidaan Kelan perustoimeentulotuen käsittelyssä menona.

Apuvälineet, kuten tukisukat, tukiliivit, peruukit ja erityisjalkineet, kuuluvat lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin ja ovat asiakkaalle sen kautta maksuttomia. Jossain tilanteissa vammaisen asiakkaan on mahdollista saada apuvälineisiin vammaispalvelulain kautta korvausta, mikäli lääkinnällisen kuntoutuksen kriteerit eivät täyty (esim. vapaa-ajan harrastusvälineet).

Asiakkaan tulee saada edellä mainitut palvelut terveydenhuollosta silloin kun terveydenhuolto katsoo ne asiakkaalle välttämättömiksi. Edellä mainittuihin kuluihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

2.8 Hautauskustannukset

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää varattoman vainajan välttämättömiin ja kohtuullisiin hautauskuluihin, ellei lähiomaisia tai hautausta avusteta muuta kautta (esim. liittojen, järjestöjen avustukset tai mahdolliset adressit). Toimeentulotukea voidaan myöntää myös kuolinpesän varallisuuden ja hautauskustannusten erotukseen, mikäli varallisuus ei täysin kata välttämättömiä hautauskuluja.

Täydentävää toimeentulotukea, varattoman vainajan hautauskuluihin, myönnetään hakemukseen perustuen ja pääsääntöisesti jälkikäteen, esitettyjen laskujen/tositteiden perusteella. Joissakin tapauksissa täydentävän toimeentulotuen maksusitoumus hautauskustannuksiin voidaan myöntää etukäteen. Mikäli vainajan varallisuudesta ei saada riittävää selvitystä tai kuolinpesään on odotettavissa varoja, joilla hautauskustannukset olisivat katettavissa, tehdään täydentävä toimeentulotukipäätös takaisinperintäpäätöksenä. Tällöin myönnetty toimeentulotuki peritään takaisin kuolinpesän varoista (sosiaalipalvelut toimittavat hallinto-oikeudelle hakemuksen toimeentulotuen takaisinperintää varten).

Vainajan varattomuus todetaan esitetyistä veroilmoituksesta, kuolinhetken tilioitteesta, perustoimeentulotuen päätöksestä (mikäli sellainen on annettu), perukirjasta (mikäli perukirja on jo laadittu) ja muista sellaisista saatavilla olevista selvityksistä, joista voidaan arvioida kuolinpesän tosiasialliset, hautaukseen käytettävissä olevat varat. Kuolinpäivän tilin saldo sekä kuolinpäivän jälkeen mahdollisesti tilille saapuneet maksut huomioidaan toimeentulotukilaskelmassa tuloina/käytettävissä olevina varoina, jotka ohjataan varaamaan ensisijaisesti välttämättömiin hautauskuluihin. Mikäli vainaja on ollut avioliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa, huomioidaan laskelmassa myös puolison varallisuus.

Kaiken kaikkiaan välttämättöminä hautauskuluina ja välttämättöminä seurakunnan tai muun hautaustoimilain mukaisen hautausmaatoimijan maksuina hyväksytään yhteensä enintään 1500 euroa.

Välttämättöminä hautauskuluina ja seurakunnan tai muun hautaustoimilain mukaisen hautaustoimijan maksuina huomioon otettavia menoja ovat: asianmukaisesti sisustettu arkku, vainajan asianmukainen vaatetus, vainajan arkkuun laittaminen, aidoista kukista valmistettu kukka-asetelma arkulle, välttämätön kuljetus, krematorion tuhkausmaksu, haudan avaus ja peitto, hautasija ja kunnostusmaksu, mahdollinen kiven siirtoon liittyvä maksu.

Vainajan sairaalalaskuja, kuten ei muitakaan laskuja, makseta toimeentulotukena, sillä ne jäävät kuolinpesälle. Vainajan varat tulevat ensisijaisesti käyttää hautaukseen. Hautauskustannuksiin myönnetty toimeentulotuki ohjataan maksamattomiin laskuihin. Toimeentulotuki ei yleensä kata kaikkia kustannuksia. Toimeentulotuessa huomioimattomat kulut esim. hautaus-, muistokivi-, perunkirjoitus- ja muistotilaisuuden järjestämisen kulut jäävät kuolinpesän maksettaviksi.

Hakijaa ohjataan selvittämään mahdollisuus hakea ja saada seurakunnalta tuhkausavustusta. Myönnetty tuhkausavustus huomioidaan tulona toimeentulotukilaskelmalla.

Lähiomaisen (isän, äidin, lapsen, sisaren, veljen tai puolison, huoltajana toimineen isovanhemman) kuoltua voidaan myöntää hautajaiskukkavihkoon enintään 50 euroa.

2.9 Kodinhankinnat

Kodin perusvarustukseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea vain poikkeustapauksissa, kun se hakijan tilanne ja olosuhteet huomioon ottaen on välttämätöntä. Tukea kodin hankintoihin voidaan myöntää esimerkiksi terveydellisin perustein, pitkän laitoshoidon, asunnottomuuden tai vankilatuumion jälkeen.

Itsenäiseen asumiseen muuttaville nuorille ei pääsääntöisesti myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Kodin perusvarustukseen heidän edellytetään saavan tukea kotoa. Avioerotilanteissa välttämätön perusvarustus katsotaan pääsääntöisesti saatavan yhteisestä kodista.

Hakijan tulee esittää suunnitelma kodinhankinnoista, joihin täydentävää toimeentulotukea haetaan. Kodinhankinnat edellytetään pääsääntöisesti hankittavan käytettyinä. Yksityisiltä tehdyistä ostoista tulee olla asianmukainen maksutosite tai tilisiirto.

Asunnon perusvarustukseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 300 euroa. Lapsiperheelle enintään 500 euroa.

Tuki myönnetään kertaluonteisesti välttämättömään kalustukseen ja sen maksetaan pääsääntöisesti asiakkaan tilille tai maksusitoumuksena.

Yksittäiset kodinlaitteet sisältyvät pääsääntöisesti perustoimeentulotuen perusosaan (esimerkiksi pakastin ja astianpesukone, imuri). Poikkeukseksi katsotaan omistus-asunnon jääkaappi ja liesi, jotka kuuluvat perusvälineinä kaikkiin talouksiin. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää edellä mainittuihin kodinhankintoihin enintään 250 eur/laite asennuskuluineen.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää pyykinpesukoneen hankintaan, kun hakijan taloyhtiössä ei ole pesutupaa. Tuen saamisen edellytyksenä on pitkäaikainen toimeentulotuen asiakkuus. Tukea myönnetään pesukoneen hankintaan enintään 300 euroa. Täydentävää toimeentulotukea pyykinpesukoneen hankintakuluihin voidaan myöntää 5 vuoden välein. Lapsiperheille, iäkkäille henkilöille tai terveydellisistä syistä johtuen voidaan pyykinpesukoneen hankintaan myöntää täydentävää toimeentulotukea myös tilanteessa, joissa taloyhtiössä on pesutupa.

Mikäli asiakkaalla ei ole kuljetusmahdollisuutta, voidaan kodinkoneen kotiinkuljetukseen myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 50 euroa. Iäkkäälle henkilölle voidaan täydentävänä toimeentulotukea myöntää myös asennuskuluihin, enintään 50 euroa.

Kodinkoneen hankintaan myönnetty tuki voidaan maksaa asiakkaan tilille tai maksusitoumuksena. Myös käytetyn koneen hankintaan voidaan myöntää tukea kuittia vastaan.

Digiboxi, internet-liittymä, kaapeli-tv, puhelin ja muiden mahdollisten pienlaitteiden käyttömaksut ja hankintakulut sisältyvät Kelan perustoimeentulotuen perusosaan eikä niihin myönnetä erikseen täydentävää toimeentulotukea.

2.10 Lainat, kulutus- ja osamaksuvelat, sakot, ulosotto ja jäännösverot

Lainojen, kulutusluottojen tai osamaksuvelkojen takaisinmaksuun, ulosottomaksuihin, sakkoihin tai jäännösveroihin ei myönnetä toimeentulotukea. Ensisijaisena keinona on neuvottelu velkojan tai pankin kanssa lyhennysten lykkäämisestä tai ohjaus talous- ja velkaneuvontaan.

2.11 Lastentarvikkeet

Lasten tarvikkeisiin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea erityisen tarpeen, esimerkiksi pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella, sekä noin 1-2 kuukautta ennen laskettua aikaa.

Tuki myönnetään kertaluonteisesti välttämättömiin tarvikkeisiin ja maksetaan asiakkaan tilille.

- lastenrattaat enintään 70 euroa
- yhdistelmävaunut (vaunut + rattaat) enintään 250 euroa
- kaksosten/sisarusvaunut enintään 450 euroa
- lapsen sänky + patja enintään 80 euroa
- syöttötuoli enintään 40 euroa
- lapsen polkupyörä enintään 60 euroa, kouluikäiselle enintään 120 euroa
- turvaistuin enintään 60 euroa
- turvakaukalo enintään 120 euroa, voidaan myöntää vain erityiseen tarpeeseen perustuen, esimerkiksi jos auton käytön katsotaan olevan välttämätöntä

2.12 Lasten ja nuorten leirit

Lasten ja nuorten leireihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea erityisen tarpeen perusteella, esimerkiksi vanhempien pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden tai perheen kotoutumisen edistämisen perusteella. Seurakunnan rippileirimak-suun voi anoa maksuvapautusta seurakunnalta.

Luokkaretkiin, leirikouluihin osallistumisesta ei tulisi syntyä perheille kustannuksia. Edellä mainitut ovat koulun järjestämää toimintaa, joiden tulisi olla osallistujille mak-sutonta.

2.13 Lasten harrastusmenot

Harrastusmenot sisältyvät pääsääntöisesti Kelan perustoimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin, mutta aina kustannusten maksaminen perusosan puitteissa ei ole mahdollista.

Lasten harrastusmenoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea vanhempien pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella. Lisäksi tulee huomioida lapsen kasvun ja kehityksen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen.

Lapsen harrastusmenoihin myönnetään tukea enintään 400 euroa/vuosi/lapsi. Lasten vuoroasumisessa voidaan huomioida lasten harrastusmenoja pääsääntöisesti enintään 200 euroa/vuosi/lapsi. Harrastusmenoista on esitettävä hakemuksen mukana kuitti, lasku tai muu tosite.

Harrastusmaksun vapautuksen hakeminen tai maksun alentamisen mahdollisuudet tulee selvittää harrastustoiminnan järjestäjältä, jos lapsen harrastustoiminnan vuosikulut ylittävät harkinnalla myönnettävän enimmäistuen määrän tai ovat muutoin muodostumassa kohtuuttomiksi.

2.14 Matkakustannukset

Paikallisliikenteen käytöstä aiheutuvat kulut sisältyvät pääsääntöisesti Kelan perustoimeentulotuella katettaviin menoihin.

Terveystieteiden ja korvaushoidon matkakustannukset ovat Kelan perustoimeentulotuen piiriin kuuluvia menoja.

Matkakustannukset sukulaisten luo, työnhakuun (korvaus mahdollista saada te- toimistosta), oikeudenkäyntiin tms. sisältyvät Kelan perustoimeentulotuella katettaviin menoihin.

Vieraskuntalaiselle voidaan tilanteen niin vaatiessa myöntää täydentävänä toimeentulotukena matkakulut kotipaikkakunnalle edullisimman matkustustavan mukaisesti.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää työllisyyskoulutuksen tai työkokeilun matkakuluja ensimmäisen kuukauden ajan 0,33 euroa/km. Ensimmäisen kuukauden jälkeen matkakulut katsotaan katettavan työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta maksettavalla kulukorvauksella. Jos työkokeilussa tai muussa työllistymistä edistävässä palvelussa oleva henkilö ei saa kulukorvausta, voidaan matkakulut hyväksyä täydentävän toimeentulotuen menona koko työkokeilun tai julkisen työvoimapalvelun ajan.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla matkakulut korvataan erillisen ohjeen mukaisesti.

Sosiaaliseen kuntoutukseen osallistuvalla matkakulut korvataan erillisen ohjeen mukaisesti.

Jälkihuolto nuoren toisella paikkakunnalla tapahtuvasta opiskelusta aiheutuvista matkakuluista ottaa yhteyttä jälkihuollon vastuuyöntekijään, joka tukee nuorta opinnoissa, mikäli näin on jälkihuoltosuunnitelmassa todettu.

2.15 Opintolainojen korot

Opintojen päättäneiden pienituloisten korkomenoja ei myönnetä täydentävänä toimeentulotukena, koska Kela myöntää hakemuksesta korkoavustusta kokonaisuudessaan pienituloisuuden perusteella. Korkoavustusta voi saada enintään viisi kertaa. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää opintolainan korkoihin niissä tapauksissa, kun korkoavustuksen enimmäismäärä on tullut täyteen.

2.16 Opiskelumenot

Täydentävän toimeentulotuen menoina otetaan huomioon välttämättömät opiskelusta aiheutuvat kulut. Välttämättöminä kuluina voidaan pitää muun muassa opinnoissa tarvittavaa ammattivaatetusta ja -tarvikkeita.

Opiskelijoiden on mahdollista hakea Kelasta opintotukeen liittyvää oppimateriaalilisää, mikä on toimeentulotukeen nähden ensisijainen etuus.

Jälkihuoltonuoren hakiessa täydentävää toimeentulotukea opiskelusta aiheutuviin kustannuksiin, hänelle laadittu jälkihuoltosuunnitelma voidaan opintoja koskevalta osalta pyytää hakemuksen liitteeksi. Jälkihuoltonuoren taloudellinen tuki ei ole sidottu toimeentulotukinormeihin.

Nuoren yo-tutkintomaksuihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea. Aikuis- ja iltalukiossa opiskelevälle ei huomioida opiskelusta aiheutuvia kustannuksia täydentävää toimeentulotukea käsiteltäessä.

Opiskelijoiden tulee selvittää mahdollisuutensa saada Kelan koulumatkatukea koulumatkojensa kustannuksiin. Koulumatkatuen omavastuuosuus on Kelan myöntämän perustoimeentulotuella katettava meno.

Tietokoneen hankintaan voidaan myöntää enintään 300 euroa erityisellä harkintaa käyttäen (esimerkiksi koulun lausunnon pohjalta). Koulujen yhteishankinnat ja koneiden eri maksuvaihtoehdot pyydetään selvittämään.

Mikäli opiskelija aloittaa päätoimiset yliopisto-opinnot, huomioidaan yliopiston ilmoittautumismaksut täydentävän toimeentulotuen menona. Kela huomioi perustoimeentulotuessa yliopistojen ilmoittautumismaksusta terveydenhuollon (YTHS:n) osuuden ja täydentävänä toimeentulotukena voidaan huomioida loppuosuus.

Yhteishakuelvoitteen mukaan alle 25 - vuotiaan nuoren, jolla ei ole ammatillista koulutusta, on haettava keväisin vähintään kahta tutkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Pääsykokeiden soveltuvuustesteihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea.

2.17 Siivous

Henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot kuuluvat lähtökohtaisesti Kelan perustoimeentulotuen katettaviin menoihin.

Raivaussiivoukseen voidaan myöntää ehkäisevää toimeentulotukea,

- jos sosiaalityöntekijä/-ohjaaja on todennut raivaussiivouksen tarpeen kotikäynnillä,
- jos palotarkastaja tai terveysturvaviranomainen vaatii sitä tai
- asiakasta ei voida kotiuttaa siivottoman asunnon vuoksi

Raivaussiivoukseen myönnettävä tuki perustuu palveluntarjoajan kustannusarvioon.

Ylläpitosiivousta voidaan myöntää harkinnanvaraisena toimeentulotukena asiakkaalle, jos siivous edistää tai ylläpitää hänen omatoimista suoriutumistaan ja on välttämätön edellytys sille, että asiakas pystyy asumaan itsenäisesti. Ensisijaisesti asiakasta ohjataan hakemaan Kelasta hoitotukea siivouskulujen kattamiseksi.

2.18 Sosiaalihuollon asiakasmaksut

Sosiaalihuollon asiakasmaksuja sääntelee laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992). Lain mukaan sosiaalihuollon palveluista asiakkaalle määritellään hänen maksukykyensä mukainen maksu. Maksuja on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulotuen edellytyksiä. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen on ensisijaista toimeentulotukeen nähden, eikä niiden näin ollen katsota olevan täydentävällä toimeentulotuella katettavia menoja.

Sosiaalihuollon maksuja ovat: kotihoito, yhteisöllinen asuminen, pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido, ateriamaksut ja kuljetuspalvelujen omavastuuosuudet.

2.19 Tavaroiden varastointi

Asiakkaan tultua hädetyksi asunnosta tai jouduttuaan pitkäaikaiseen laitoshoidon tai vankilaan (lyhytaikainen tuomio), saattaa kodin irtaimiston varastointi olla tarpeellista. Varastointikustannukset kuuluvat Kelan perustoimeentulotuella käsiteltäviin kustannuksiin.

Ehkäisevänä toimeentulotukena voidaan myöntää, erityistä harkintaa käyttäen, tukea maksimissaan kolmen kuukauden varastomaksuun (esimerkiksi häätötilanne).

2.20 Vuokravakuus

Vuokravakuusasiat käsitellään ensisijaisesti Kelassa.

Mikäli sosiaalityöntekijä/-ohjaaja katsoo asiakkaan muuton olevan hänen tilanteensa huomioiden perusteltua, voi sosiaalityöntekijä/-ohjaaja kirjoittaa Kelalle puoltavan lausunnon asumistuen käsittelyä varten.

Mikäli sosiaalityöntekijä/-ohjaaja joutuu työskentelyssään ottamaan kantaa vuokravakuusasiaan, tulee päätös käsitellä ehkäisevänä toimeentulotukena.

2.21 Yksityiset terveydenhuoltomenot

Terveydenhuoltolaki velvoittaa hyvinvointialueen antamaan riittävän terveydenhuollon asukkaalleen henkilön terveydentilan edellyttämässä ajassa joko omana toimintana tai ostopalveluna (myös palvelusetelillä), tällaisessa tilanteessa asiakas maksaa saamastaan palvelusta hyvinvointialueen asiakasmaksun suuruisen määrän. Hyvinvointialueen terveydenhuollon palvelut ovat julkista terveydenhuoltoa.

Julkisen terveydenhuollon menot ovat Kelan perustoimeentulotuessa huomioitavia menoja. Lisäksi Kela huomioi perustoimeentulotuessa tietyissä poikkeustilanteissa joitakin yksityisiä terveydenhuoltopalvelujen maksuja, kuten optikon määräämään silmä lääkäriin kulut, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) asiakasmaksut. Yksityislääkäriin tai yksityisen hammashoidon menoihin ei pääsääntöisesti ole perusteita myöntää täydentävää toimeentulotukea.

Kela huomioi perustoimeentulotuen käsittelyssä Kelan kuntoutuksena korvaamien psykoterapioiden omavastuuosuudet, lukuun ottamatta psykoterapian aloittamista koskevia tutustumiskäyntejä. Kela tekee kuntoutuspäätöksen psykoterapiasta vasta terapeutin löytymisen jälkeen ja tutustumiskäynneistä ei saa Kela-korvausta.

Tutustumiskäynteihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään kolmeen tutustumiskertaan, mikäli asiakkaalla on psykiatrian erikoislääkäriin B-lausunto terapian aloittamisesta. Mahdollisia tutustumiskäyntien jälkeisiä terapiakäyntejä ennen Kelan päätöstä ei myönnetä, vaan asiakkaan tulee odottaa Kelan päätöstä ennen varsinaisen terapian aloitusta.

2.22 Tietokoneen hankintakustannukset

Opiskelijalle myönnettävästä täydentävästä toimeentulotuesta ohjeistetaan kohdassa 2.16 Opiskelumenot.

Sosiaalityöntekijän/-ohjaajan arvion mukaan voidaan tietokoneen hankintaan myöntää harkinnanvaraista toimeentulotukea myös muille kuin opiskelijoille esimerkiksi puutteellisten liikenneyhteyksien tai liikuntarajoitteiden vuoksi enintään 150 euroa.

2.23 Tuetut lomat

Pitkäaikaiselle toimeentulotukiasiakkaalle ja kotoutumisen edistämiseksi voidaan myöntää harkinnanvaraista taloudellista tukea loma- ja virkistystoiminnan omavastuusuuteen laskun perusteella ja matkakuluihin arvion mukaan.

2.24 Tuholaismyrkytysten kustannukset

Myrkytyskuluihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Kiinteistön omistajalla tai taloyhtiöllä on vastuu tuholaismyrkytyksestä. Myrkytysten jälkeen henkilölle tai perheelle voidaan tarvittaessa myöntää täydentävää toimeentulotukea huonekalujen ja välttämättömien kodintarvikkeiden (esimerkiksi sängyn ja vuodevaatteiden) hankintaan. Eensisijaisesti asiakkaan tulee selvittää oikeutensa kotivakuutuksen korvauksen osalta.

2.25 Turvapalvelut

Turvapuhelin, turvaranneke sekä hälytyskäynnit huomioidaan Kelan perustoimeentulotuen menoina silloin, kun käytölle on todettu terveydellinen peruste ja maksu peritään asiakasmaksun tai ostopalvelutuottajan maksun yhteydessä. Asiakkaan itse hankkimia turvapalvelujen kustannuksia yksityisiltä palvelutuottajilta voidaan sosiaalityöntekijän/-ohjaajan arvioinnin mukaisesti huomioida täydentävänä toimeentulotukena iän tai terveydellisten seikkojen perusteella.

2.26 Vaatetus

Vaate- ja jalkinehankinnat ovat toimeentulotuen perusosalla katettavia menoja, joihin harkinnanvaraista toimeentulotukea ei pääsääntöisesti myönnetä.

Romaninaisen vaatetukseen voidaan perusosaan sisältyvien vaatemenojen lisäksi myöntää täydentävää toimeentulotukea hameen hankintakuluina enintään 500 euroa kerran kahdessa vuodessa, toimitetun kustannusarvion mukaisesti. Tuen myöntämisen perusteena on pitkäaikainen perustoimeentulotuen asiakkuus.

Vankeuslain (767/20059) mukaan vanki saa tarvittavan vaatetuksen ja terveydenhuollon ym. tarpeellisen ylläpidon valtion varoista.

Pitkän vankeusrangaistuksen loppuvaiheen kotiutumista varten voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea välttämättömään vaatetukseen, jos vangilla ei ole asiallisia siviilivaatteita.

3 Ehkäisevä toimeentulotuki

Hyvinvointialue myöntää päättämiensä perusteiden mukaan ehkäisevää toimeentulotukea 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymisestä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

3.1 Ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet

Muut tukimuodot ja rahoitusjärjestelyt ovat ensisijaisia ehkäisevään toimeentulotukeen nähden. Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu toimeentulotuesta annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoittamaan toimeentulotukeen.

Ehkäisevällä toimeentulotuella pyritään auttamaan tuen tarpeessa olevaa henkilöä selviytymään toimeentulon ongelmista ja ehkäisemään myöhempi turvautuminen tai pitkäaikainen riippuvuus toimeentulotuesta. Ehkäisevää tukea voidaan myöntää tarpeisiin, joita ei ole määritelty perus- ja täydentävän toimeentulotuen kriteereissä.

Ehkäisevä toimeentulotuki on tavoitteellisen sosiaalityön väline. Ehkäisevän toimeentulotuen harkinta tehdään asiakkaan kokonaistilanteen ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Tuen käytössä pyritään pitkäaikaisiin ja kestäviin vaikutuksiin asiakkaan elämässä. Ehkäisevä toimeentulotuki voi olla palvelutarpeen arvioinnin perusteella myönnetty kertaluonteinen maksusuoritus tai asiakkaalle tehdyn suunnitelman mukainen usean kuukauden maksusuoritus.

3.2 Ehkäisevän toimeentulotuen käsittely

Ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä päättää sosiaalityöntekijä/-ohjaaja.

Ehkäisevä toimeentulotuki on kertaluonteista sekä yksilö- ja tilannekohtaista. Myöntämisen tulee perustua asiakkaan kanssa yhteistyössä tehtyyn palvelutarpeen arviointiin tai suunnitelmaan. Suunnitelmaan sisältyy tuen vaikutuksen arviointi. Pääsääntöisesti ehkäisevää tukea ei peritä takaisin.

3.3 Esimerkkejä ehkäisevän toimeentulotuen käyttämisestä

Ehkäisevän tuen myöntämiseen liittyy aina sosiaalityöntekijän/-ohjaajan harkinta. Ohessa on lueteltu esimerkkejä ehkäisevän tuen käytöstä:

- työllistymisen edistäminen ja työllistämistä edistävä kuntoutuminen ja aktiivointi
- asumisen turvaaminen tilanteissa, joissa asiakkaalle on kertynyt asumiseen liittyviä velkoja tai esimerkiksi itsenäisen asumisen edistämiseen liittyvät kustannukset itsenäistyvillä nuorilla ja ikäihmisillä
- lasten harrastusmenot ja -välineet, perhelomat, virkistäytyminen tai muut perheen erityisestä tilanteesta aiheutuvat menot, erityisesti ehkäisevänä lastensuojeluna
- syrjäytymisen ehkäisynä voidaan myöntää tuen saajan aktivoitumista tukeviin toimenpiteisiin ja menoihin erityisesti huomioiden lapsiperheiden, yhden vanhemman perheiden, pitkäaikaisasiakkaiden, pitkäaikaistyöttömien, pitkäaikais-sairaiden, nuorten työttömien ja maahanmuuttajien tarpeet
- ylivelkaantumisen tilanteet, kun velkakierteen katkaisulla taloudellinen tilanne saadaan tasapainoon ja estettyä jatkuva tuen tarve
- opiskelijoille voidaan myöntää velanmaksuun opintolain saamisen mahdollistamiseksi, opiskelun turvaamiseksi poikkeuksellisesti tilanteissa, ulosottotiedot on aina tarkistettava ennen päätöksentekoa
- äkillisissä kriisitilanteissa, joita ovat muun muassa perheenjäsenen kuolema, sairastuminen, taloudellisen tilanteen heikkeneminen, rikoksen uhriksi joutuminen tai tulipalo.
- vammaisia henkilöitä voidaan tukea silloin, kun he eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaisiin etuisuuksiin ja ehkäisevällä tuella voidaan tukea heidän itsenäistä selviytymistä.

4 Toimeentulotuen takaisinperintä

Myönnetyn toimeentulotuen takaisinperintä on mahdollista vain toimeentulotukilain 20 §:ssä säädetyillä perusteilla. Lisäksi on otetta huomioon toimeentulotukilain 21 §:ssä säädetyt takaisinperinnän edellytykset ja esteet. Takaisinperinnän toteuttamistavoista säädetään lain 22 ja 23 §:ssä.

Toimeentulotukilain 20 §:n 1 momentissa säädetyillä perustella takaisinperintä tulee kysymykseen vain, jos siitä on määrätty jo tukea myönnettäessä toimeentulotukipäätöstä tehtäessä. Kun päätös uusitaan, tulee myös perintäpäätös aina uusialue. Perintäpäätöstä ei voi tehdä jälkikäteen. Poikkeuksena perintä erehdyttävien tietojen perusteella (toimeentulotukilaki 20 § 2 momentti), joka voidaan tehdä jälkikäteen.

Toimeentulotukilain 21 §:n 1 momentin mukaan takaisinperintä ei saa vaarantaa korvausvelvollisen tai sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän pitää tai on velvollinen pitämään huolta. Tämän vuoksi takaisinperinnästä voidaan joutua luopumaan, vaikka takaisinperinnästä olisi määrätty päättäessä toimeentulotuen myöntämisestä.

Toimeentulotuen takaisinperintä ei saa aiheuttaa asiakkaalle uutta toimeentulotuen tarvetta.

4.1 Takaisinperintä varallisuudesta

Jos henkilöllä tai perheellä on varallisuutta tai omaisuutta, mutta varallisuus ei ole toimeentulotuen hakuajankohtana hakijan käytettävissä, tehdään myönnetystä toimeentulotuesta perintä toimeentulotukilain 20 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella.

Toimeentulotukilain 21 §:n 2 momentin mukaan korvausvelvollisen vakinaista asuntoa, tarpeellista irtaimistoa ja tarpeellisia työvälineitä ei kuitenkaan voida hänen elinaiheeseen pakkotoimin myydä tai muutoin käyttää toimeentulotuen takaisinperimiseen. Lisäksi em. pykälän 3 momentin mukaan mainittu omaisuus jää tuen takaisinperinnän ulkopuolelle korvausvelvollisen kuoltuakin, jos perintä vaarantaisi sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän on pitänyt tai olisi ollut velvollinen pitämään huolta.

Perintäpäätös saa lainvoiman vasta hallinto-oikeuden päätöksellä, jota on haettava hallinto-oikeudelta viimeistään kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Toimeentulotuen myöntämisen yhteydessä tehty varallisuuden perintä on luonteeltaan asian valmistelua eikä siitä ole valitusoikeutta.

4.2 Erehdyttäviin tietoihin perustuvan toimeentulotuen takaisinperintä

Kun henkilö on tahallaan antanut erehdyttäviä tietoja tai laiminlyönyt toimeentulotukilain 17 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden ja tuen myöntäminen on perustunut näihin tietoihin, voidaan toimeentulotuki periä takaisin näiden tietojen antajalta tai ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöneeltä.

Perintä erehdyttävien tietojen perusteella saa lainvoiman vasta, kun hallinto-oikeus on tehnyt päätöksen. Hakemus toimeentulotuen takaisinperinnästä on tehtävä hallinto-oikeudelle näissä tilanteissa viiden vuoden kuluessa siitä, kun tuki on maksettu. Tässäkin on edellytyksenä, että korvausvelvollisella on tai myöhemmin on oikeus saada sellaisia tuloja tai varoja, joista korvaus voidaan periä.

4.3 Perintä odotettavissa olevasta etuudesta

Toimeentulotukilain 23 §:ssä säädetään myönnetyn toimeentulotuen takaisinperinnästä odotettavissa olevasta etuudesta. Jos toimeentulotukea on myönnetty joko kokonaan tai osaksi ennakkona odotettavissa olevaa etuutta vastaan, voi hyvinvointialueen toimielin periä henkilölle tulevat tulot, korvaukset ja saamiset siltä ajalta, jota tukea on annettu ennakkona, ja käyttää niitä ennakkona annetun tuen kuittaukseen. Hyvinvointialueen toimielimen on suoritettava toimeentulotuen kuittaukseen käytettyjen varojen jälkeen jäljelle jäävät varat välittömästi tuen saajalle.

Jos samaan tuloon tai saatavaan kohdistuu sekä Kelan että hyvinvointialueen toimielimen maksusitoumus, tulot tai saatavat maksetaan toimeentulotukilain mukaan ensin Kelalle. Kela suorittaa perustoimeentulotuen kuittaukseen käytettyjen varojen jälkeen jääneet varat hyvinvointialueen toimielimelle.

Toimeentulotukilain 23 §:n mukainen takautuvien etuisuuksien periminen on ns. ilmoitusmenettely, jossa etuuden maksaja on velvollinen suorittamaan takautuvasti maksettavan muun sosiaaliturvaetuuden toimeentulotuen myöntäjälle eikä perintä edellytä asiakkaan suostumusta.

4.4 Jälkihuoltana maksetun toimeentulotuen takaisinperintä

Jos toimeentulotukea hakeva on jonkin toisen hyvinvointialueen jälkihuollettava, voidaan myönnetty toimeentulotuki periä ko. alueelta 23 ikävuoteen saakka lastensuojelulain nojalla. Perintäpäätös lähetetään tiedoksi jälkihuollosta vastaavalle alueelle ja tehdään tarkastuspyyntö laskutusta hoitavalla yksiköllä / palvelusihteerille.